

ÚVODNÍ SLOVO AUTOREK

Milé kolegyně a kolegové,

připravily jsme pro vás příručku učitele k učebnici Společnost 5 pro 5. ročník ZŠ. Naším záměrem bylo vytvořit metodickou podporu pedagogům, kteří si vybrali naši učebnici ke své výuce. Jednotlivé části jsou přehledně graficky strukturovány, aby se v nich uživatel snadno a rychle orientoval. Příručka obsahuje metodická doporučení k jednotlivým kapitolám, náměty pro terénní výuku a návrhy dalších aktivit a úkolů pro práci ve škole i mimo ni.

Součástí příručky jsou kopírovatelné přílohy – pracovní listy určené pro přímou práci žáka a pracovní karty připravené jako pomůcka pro práci v hodině. Tyto a další pracovní karty najdete také zdarma na našich vzdělávacích portálech Fred a Škola s nadhledem. V příručce na ně odkazujeme pomocí ikon s jejich logem. K vytvoření vlastních příprav můžete využít časově tematické plány a vzdělávací cíle, které jsou v souladu s RVP ZV.

Věříme, že se naše publikace stane užitečným pomocníkem při výuce a najdete v ní potřebné informace.

*Úspěšný školní rok vám přeje
autorky*

AUTORKY

PaedDr. Helena Východská

Vystudovala obor Učitelství historie pro střední školy na Pedagogické fakultě v Plzni. Postgraduální studia se zaměřením na ruské výtvarné umění absolvovala na Lomonosovově univerzitě v Moskvě v roce 1989. Od roku 1999 pracuje na katedře historie Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. Hlavní oblastí jejího vědeckého zájmu jsou dějiny pravěku, didaktika dějepisu a didaktika společensko-vědních předmětů v programu učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Je lektorkou přednášek a workshopů programu CŽV pro učitele na 1. stupni ZŠ v Plzeňském kraji. Dalšími oblastmi jejího zájmu jsou dějiny lékařství a dějiny umění se zaměřením na jejich popularizaci a výuku na základních a středních školách. Je autorkou několika publikací cílených na moderní didaktiku a aktivizaci žáků ve vyučování.

Mgr. Kateřina Gorčíková, Ph.D.

Vystudovala Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. V rámci své disertace se věnovala rozvoji kartografických dovedností u dětí mladšího i staršího školního věku. Působila jako odborná asistentka na katedře geografie, vyučovala předměty pro obor Učitelství 1. stupně a geografické informační systémy pro studenty geografie. Pracovala jako pedagog v Lipce – školském zařízení pro environmentální vzdělávání, kde se specializovala na výukové programy pro žáky základních a středních škol, kroužky a příměstské tábory pro děti ve věku 5–12 let a semináře pro učitele a studenty vysokých škol. Ve své výzkumné a pedagogické praxi se zaměřila především na rozvoj kartografických dovedností a terénní a regionální výuku na základních školách. V současné době je na rodičovské dovolené.

ILUSTRÁTORKY/ILUSTRÁTOŘI

Bc. Lenka Kurovská

Vystudovala obor Sociální pedagogické vzdělání a časově působí jako arteterapeut. Malbě a ilustraci se začala věnovat nejprve zájmově, později tyto činnosti propojovala se svou profesí. Její první ilustrace se objevovaly v informačních materiálech s tematikou náhradní rodinné péče a v osobních knížkách pro děti. Ilustrovala sbírku fejetonů Kláry Mandausové Holky s voctem (nakl. MF, 2018). Má za sebou deset samostatných výstav své volné malířské tvorby v ČR i zahraničí.

Mgr. Pavel Dulík

Vystudoval Užitou malbu na Zlínské soukromé vyšší odborné škole umění a Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V závěrečné práci se zabýval tématem vizuálního vnímání, které jej nepřestává fascinovat. Věnuje se ilustraci, grafice, sporadicky i klasické malbě. Jeho druhým oborem je IT a rád tyto zájmy propojuje. Ve volné tvorbě se momentálně zaměřuje na zpracování malých vyslechnutých a prožitých příběhů. Zúčastnil se několika společných výstav.

Mgr. Aneta Čechová

Vystudovala bakalářský obor Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání v kombinaci s oborem historie na Fakultě pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. V roce 2018 dokončila na téže univerzitě navazující magisterský program historie – výtvarná výchova pro 2. stupeň základních škol. Během studia získala certifikát galerijní animace, který jí umožňuje vzdělávat žáky v galerijních prostorách, a jako členka střediska SOHI, spolupracujícího se Západočeskou univerzitou, se soustředí zejména na popularizaci orální historie. Nově se jako metodik výtvarné výchovy podílí na projektu Společně do muzea a zároveň působí jako historický průvodce v přeshraničním česko-bavorském programu park Bärnau. V současné době, mimo své nynější pedagogické působení na Církevní ZŠ a SŠ, vytváří grafiky pro didaktické publikace katedry historie a dětské ilustrace pro sešity k hravé historii.

ČASOVĚ TEMATICKÝ PLÁN A VÝSTUPY RVP ZV

NÁVRH ČASOVĚ TEMATICKÉHO PLÁNU – HISTORICKÁ ČÁST

Měsíc (hodinová dotace)	Tematický celek	Počet hodin
Září (5)	VÍTEJTE PO PRÁZDNINÁCH V ČESKÝCH DĚJINÁCH	1
	CO SI PAMATUJEME ZE 4. ROČNÍKU	2
	O RODU HABSBURKŮ NA ČESKÉM TRŮNU	2
Říjen (6)	O RODU HABSBURKŮ NA ČESKÉM TRŮNU	1
	O VÁLCE, KTERÁ TRVALA 30 LET	3
	O SLAVNÉ ŽENĚ NA ČESKÉM TRŮNU	2
Listopad (7)	O SLAVNÉ ŽENĚ NA ČESKÉM TRŮNU	2
	O ŽIVOTĚ ČECHŮ V 19. STOLETÍ	4
	O ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLICE	1
Prosinec (6)	O ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLICE	2
	O II. SVĚTOVÉ VÁLCE	3
	O KOMUNISTICKÉM ČESKOSLOVENSKU	1

Měsíc (hodinová dotace)	Tematický celek	Počet hodin
Leden (6)	O KOMUNISTICKÉM ČESKOSLOVENSKU	1
	O ČESKÉ REPUBLICE, O ZEMI V SRDCI EVROPY	3
	O VŠEM, CO JSME SE NAUČILI	3

NÁVRH ČASOVĚ TEMATICKÉHO PLÁNU – GEOGRAFICKÁ ČÁST

Měsíc (hodinová dotace)	Tematický celek	Počet hodin
Únor (5)	OBJEVUJEME SVĚT KOLEM NÁS Propojená Evropa	2
	JSME SOUČÁSTÍ EVROPY Evropský světadíl	2
	Naši sousedé	1
Březen (7)	Naši sousedé Regiony Evropy	2 1
	OD SUROVINY K VÝROBKU Těžíme suroviny	1
	Průmysl dříve a dnes Na co můžeme být hrdí	2 + 1* 1
Duben (7)	VYPĚSTOVÁNO U NÁS, ČI DOVEZENO? Co vypěstujeme u nás	2 + 1* 2
	Co dovážíme NAŠE OBLEČENÍ Jak se oblékáme	1
	Odkud pochází mé oblečení	2
Květen (6)	JAKÉ JSOU U NÁS PRACOVNÍ PODMÍNKY? Proč lidé chodí do práce?	1
	Když práce není VOLNÝ ČAS Využíváme služby	1 1
	Doprava Komunikujeme	2 + 1* 1
Červen (5)	Globalizace aneb Svět se propojil VOLNÝ ČAS Jsme svobodnými občany	1 1
	Jdeme k volbám Jak se podílíme na životě v obci	1 1 + 1*
	ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ	1

* Doporučujeme zařadit navíc výuku v terénu k procvičení zvládnutých a nabytých dovedností.

náročnější úkol

úkol pro práci v terénu

multimediální knihovna Fred

online procvičování Škola s nadhledem

KONCEPCE UČEBNIC ČLOVĚK A JEHO SVĚT

UČEBNICOVÁ ŘADA

Ucelenou řadu učebnic pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět tvoří tři učebnice Prvouky pro 1.–3. ročník ZŠ a na ně navazují dvě, resp. čtyři učebnice Příroda a Společnost pro 4. a 5. ročník.

Učebnice Příroda 4 a 5 obsahuje přírodovědné učivo. Učebnice Společnost 4 a 5 zahrnuje učivo historické, geografické a společenskovedné.

Koncepce celé řady je zpracována v souladu s cíli vzdělávání stanovenými školským zákonem a s očekávanými výstupy formulovanými v RVP pro 1. stupeň základního vzdělávání.

Mezi hlavní cíle celé řady patří zaměření na dovednosti žáků, poznávání skrze konkrétní zkušenost (badatelský přístup) a propojenost učiva. Chceme cíleně podporovat žákovské kompetence k učení.

UČEBNICE SPOLEČNOST

Učivo je v obou učebnicích (pro 4. a 5. ročník) rozděleno na samostatnou část geografickou a historickou. Řazení těchto bloků (viz schéma) je koncipováno tak, aby bylo možné vhodně propojovat učivo týkající se přírody (viz učebnice Příroda 4, 5) a geografie. Současně geografický úvod ve 4. ročníku poskytuje platformu pro práci s historickými mapami.

4. ROČNÍK	5. ROČNÍK
GEOGRAFIE	HISTORIE
HISTORIE	GEOGRAFIE

ÚKOL Z REGIONU

Zájem žáků o místní realie je podporován zařazením úkolů z regionu. K tomuto účelu učebnicí prolínají úkoly v modře či fialově podbarveném rámečku. Pokud je úkol určen pro terénní výuku, je označen specifickou ikonou . Návrh využití těchto úkolů najdete na s. 12 příručky.

UŽ VÍM...

V závěru každé kapitoly si žák pokládá dvě otázky: *Co už vím o...?* a *Co z toho je důležité pro můj život?* Cílem první otázky je sebereflexe žáka, co vše si z učiva zapamatoval. Z této rekapitulace vyvozuje vlastní sebehodnocení. Druhá otázka ho vede k propojení nových informací s jeho životní zkušeností a uvědomění, proč se to či ono učí.

UČEBNICE SPOLEČNOST 5

Obsah **historické části** učebnice je koncipován jako expozice, procvičení a upevnění (fixace) základních vědomostí a dovedností ze společenskovední oblasti – zejména *národní dějiny v evropských souvislostech*. Postupuje se chronologicky v čase, každá kapitola je uvedena časovou osou, která je zároveň motivačním prvkem. Důležitým motivačním a zároveň edukačním prvkem jsou velké úvodní ilustrace.

Koncepce se odráží také v názvech kapitol VYPRÁVĚNÍ O... Obsah je v učebnici členěn do koncentrovaných tematických celků, které odpovídají hlavním blokům základního učiva. Učivo je pojato jako *obrazy z českých dějin* (tomu je přizpůsoben i styl sdělování výkladu formou vyprávění), nelze jej tedy chápat jako systematickou výuku historie. Záměrem je přiblížení významných událostí našich národních dějin a hlavních etap vývoje české společnosti. Učivo obsažené v učebnici tak vytvoří přirozené základy pro výuku *dějepisů, zeměpisu a občanské výchovy* ve vyšších ročnících základní školy.

Geografická část je zaměřena na propojenost světa a poznání regionu Evropy. Učivo navazuje na vznik Evropské unie v historické části a představuje žákům region Evropy, a to z pohledu fyzicko-geografického i společensko-kulturního. Důraz je kladen na poznání nejbližších sousedů Česka a charakteristiku jednotlivých regionů Evropy. Právě návaznost na Evropu a její státy provází i následující učivo. Žáci se seznamují s průmyslem i zemědělstvím svého regionu, Česka a jsou vedeni k chápání regionálních specifik v kontextu evropského světadílu. Následuje učivo věnované oblečení a jeho původu a pracovním podmínkám u nás i ve světě. Zde jsou žáci vedeni k vidění vybraných problémů současné společnosti v rámci světového – globálního měřítko. Navazujeme kapitolou zaměřenou na využívání služeb, dopravu, cestování, komunikaci a globalizaci.

V závěru se od globálního kontextu vracíme zpět k naší obci a regionu, který je žákům nejbližší.

Žáci v průběhu celého pololetí pracují s mapou, která je jejich nástrojem pro zjišťování informací a která jim umožňuje lepší pochopení provázanosti Evropy a celého světa.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

HISTORICKÁ ČÁST

- Žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy;
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti;
- zdůvodní základní význam chráněných oblastí, nemovitých i movitých kulturních památek;
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik;
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik;
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.

GEOGRAFICKÁ ČÁST

- Žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině nebo státu;
- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli;
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích;
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam;
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města);
- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy;
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.

DALŠÍ SOUČÁSTI SADY

PRACOVNÍ SEŠIT

Pracovní sešit kopíruje témata učebnice a jejich řazení. Je koncipován tak, že ve většině případů se ke každému tématu v učebnici váže jedna strana úkolů v pracovním sešitu.

Řešení úkolů z pracovního sešitu je součástí příručky, viz s. 147.

Ve středové části pracovního sešitu jsou uvedena pravidla pro integrovanou historicko-geografickou hru **Kvarteta**. Hra se skládá z 32 karet a je určena pro 3 až 5 hráčů. Na dvojstraně je umístěn unikátní číselný kód odkazující na hru zveřejněnou na portálu Škola s nadhledem. Každá karta obsahuje motivační ilustraci a dvě otázky k procvičování učiva. Hru lze využít ve škole ke zpestření výuky, nebo si ji zahrát ve volném čase s kamarády a rodinou.

V zápatí každé strany pracovního sešitu se nachází číselný kód, který je cestou na bezplatný portál Škola s nadhledem. Zde si může žák dál procvičovat učivo, tentokrát prostřednictvím zábavných interaktivních cvičení. Ke kódu se vždy vážou cvičení ke konkrétnímu tématu včetně jejich vyhodnocení a správného řešení.

ELEKTRONICKÁ UČEBNICE VE FORMÁTU FLEXIBOOKS

V elektronické verzi učebnice najdete celý obsah tištěné učebnice obohacený o další multimediální a interaktivní materiál. Současně zde najdete odkazy na interaktivní cvičení.

MULTIMEDIÁLNÍ KNIHOVNA FRED

Multimediální knihovna Fred je určena učitelům. V případě potřeby je možné zde získat další materiály pro výuku. Na některé z těchto materiálů odkazujeme přímo v textu této příručky učitele. V neplacené sekci jsou pro vás připraveny mimo jiné také pracovní karty k výuce s učebnicí Společnost 5 (viz Obsah s. 4) a kvarteta k historicko-geografické hře.

PORTÁL ŠKOLA S NADHLEDEM

Portál Škola s nadhledem je primárně určen žákovi. Ve škole i doma si může zdarma procvičovat učivo zábavnou interaktivní formou. Všechna cvičení jsou navázána přímo na probíraná témata. Podle nich si žák rychle vyhledá konkrétní cvičení. Vše najdete na www.skolasnadhledem.cz.

NÁMĚTY NA INTEGROVANOU VÝUKU

Některé Úkoly z regionu je možné spojit v rámci obou předmětů Společnost a Příroda a využít je pro projektový den, společný výlet v okolí školy nebo komplexní integrované poznání blízkého okolí.

TÉMA	SPOLEČNOST – GEOGRAFICKÁ ČÁST	SPOLEČNOST – HISTORICKÁ ČÁST	PŘÍRODA	DOPORUČENÁ METODIKA
PRŮMYSL V NAŠÍ OBCI DŘÍVE A DNES	<p>Zjistěte z kroniky obce nebo od pamětníků, jaké továrny nebo závody byly ve vaší obci na začátku a v 70. letech 20. století. Jak jsou dnes využívány?</p> <p>Zjistěte, kde byly ve vaší obci, případně v blízkém městě, vystaveny nejstarší průmyslové závody a co vyráběly.</p> <p>Domluvte si exkurzi v nejbližší továrně či závodě. Zjistěte, na co se zaměřuje, jak dlouho je v provozu a kdo byl zakladatelem. Zpracujte fotodokumentaci a vytvořte plakát.</p>	<p>19. století přivedlo železnici a průmyslovou výrobu jistě i do vašeho regionu.</p> <p>Jezdíte někdy vlakem? Zjistěte, kdy byla přivedena železnice do vašeho krajského města. Najděte významnou továrnu nebo průmyslové odvětví z vašeho kraje, které vznikly již v 19. století.</p>		<p>Pomůcky: počítač s přístupem k internetu, kronika obce, plán obce nebo turistická mapa okolí obce</p> <p>Uspořádejte besedu s kronikářem, pamětníkem z vaší obce či vytiskněte/okopírujte žákům úryvky z kroniky obce týkající se průmyslových závodů v obci. Žáci v plánu obce vyznačí železnici – pokud železnice neprochází přes území vaší obce, využijte turistickou mapu okolí obce a vyznačte ji v ní. Pomocí předem domluvených značek žáci vyznačí v mapě nebo plánu místa, kde se nachází průmyslové závody. Z nich vyberou a vyznačí ty, které byly vystavěny v 19. nebo na počátku 20. století. Diskutujeme s žáky, jaké továrny byly v blízkosti naší obce vystavěny, co vyráběly nebo zpracovávaly a proč. Jestliže některé podniky zanikly nebo se změnilo jejich zaměření, opět zjišťujeme, proč tomu tak je. Žáci mohou také pátrat po změnách v názvech podniků apod. Z podniků v naší obci vybereme jednu továrnu, do které uspořádáme exkurzi.</p>

TÉMA	SPOLEČNOST – GEOGRAFICKÁ ČÁST	SPOLEČNOST – HISTORICKÁ ČÁST	PŘÍRODA	DOPORUČENÁ METODIKA
ZEMĚDĚLSTVÍ V NAŠÍ OBCI	<p>Pomocí map v atlasu a terénního průzkumu zjistíte, jak je pro pěstování plodin vhodné okolí vaší obce. Převažují nížiny, nebo vysočiny? Které plodiny pěstují zemědělci na polích okolo vaší obce? Co pěstují lidé na zahrádkách?</p>		<p>Vyhledejte, do které zemědělské výrobní oblasti spadá váš region. Které polní plodiny by se zde měly pěstovat? Které polní plodiny se letos pěstují na polích v okolí vaší obce?</p>	<p>Pomůcky: fyzicko-geografická mapa Česka, mapa zemědělských oblastí Česka (atlas České republiky)</p> <p>Žáci v uvedených mapách vyhledají a vyznačí přibližnou polohu své obce a určí, zda v jejich okolí převažují nížiny, nebo vysočiny, následně zařadí do zemědělské výrobní oblasti. S využitím charakteristiky výrobních oblastí (viz PŘ 5, PK 13) zjistí, jaké polní plodiny by se měly pěstovat na polích v okolí obce.</p> <p>Uspořádejte terénní průzkum: nejprve se vydejte zjistit, co je zaseto na polích v okolí obce, a své zjištění porovnejte s charakteristikou výrobní oblasti. Poté se vydejte na průzkum zahrádek, případně žáci mohou přinést informace o tom, co bude mít jejich rodina zaseto a zasazeno na zahrádce. Diskutujte o těchto plodinách: jsou vhodné pro naše podmínky? Daří se jim zde? Jak je potřeba těmto rostlinám upravit podmínky, aby se jim dařilo?</p>
NEROSTNÉ SUROVINY V NAŠÍ OBCI	<p>Jestli je to možné, navštivte lom, kde se těží/těžila nějaká surovina. Zjistěte, co se v něm těží/těžilo. Kdy se s těžbou začalo? Proč byla ukončena?</p>		<p>Vyhledejte v online geologické mapě nerostných surovin (https://mapy.geology.cz/suris/), které nerostné suroviny se nachází ve vašem regionu. Zařaďte je do příslušné skupiny nerostných surovin.</p>	<p>Pomůcky: plán obce nebo turistická mapa okolí obce, počítač s přístupem k internetu</p> <p>Zobrazte si geologickou mapu a vyhledejte místo, kde leží vaše obec. Zjistěte, jaké nerostné suroviny se ve vašem regionu nachází, a zařaďte je do příslušné skupiny.</p> <p>Pomocí plánu obce, vlastních znalostí nebo turistické mapy vyhledejte nejbližší lom. Zjistěte o něm informace na webu obce. Vydejte se lom prozkoumat – pokud je to možné. Pořídte vhodnou fotodokumentaci, a jestli máte možnost, přizvěte k exkurzi také pracovníka, který bude o lomu vědět více informací, či ještě lépe bývalého zaměstnance tohoto lomu.</p>

TERÉNNÍ ÚKOLY Z REGIONU

Z hlediska délky trvání rozlišujeme tyto formy terénní výuky:

a. Krátkodobou – probíhá v bezprostředním okolí školy na školním pozemku nebo v terénní laboratoři. Nepřesahuje více než dvě vyučovací hodiny. Jde především o nácvik různých dovedností, které nelze provádět v uzavřených prostorách, např. specifické **kartografické dovednosti** (orientace v terénu, mapování, tvorba panoramatických či topografických náčrtů), **pozorování, měření v terénu nebo pořizování fotodokumentace či videodokumentace**.

b. Střednědobou – probíhá v místě školy nebo obce, kde se škola nachází, nebo může jít o **exkurze do**

různých podniků či mimoškolních zařízení. Jejich trvání může přesáhnout čas, který je věnován výuce, protože budou spojeny např. s dopravou na určené místo. Cíl je kladen na získávání dat z různých činností spojených s hospodářskou činností.

c. Dlouhodobou – probíhá i déle než dva výukové dny a v různých případech se může jednat i o formy s přespaním v jiném místě, než se škola nachází. U dlouhodobých forem výuky by se mělo využít všech zkušeností z nácviku jednotlivých činností z předchozích forem výuky a žáci by se měli více věnovat **badatelským formám výuky prostřednictvím samostatné a skupinové práce**.

Citace: HOFMANN, E., KORVAS, P., POLÁČEK, P.: *Multimediální učebnice pro terénní výuku* [online]. 2009 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js09/teren/web/index.html#soul>

Strana učebnice	 TERÉNNÍ ÚKOLY Z REGIONU V UČEBNICI	Krátkodobá	Střednědobá	Dlouhodobá
53	Jestli je to možné, navštivte lom, kde se těží/těžila nějaká surovina. Zjistěte, co se v něm těží/těžilo. Kdy se s těžbou začalo? Kdy byla případně ukončena?		x	
55	Domluvte si pro svoji třídu exkurzi v nejbližší továrně či závodu. Zjistěte, na co se zaměřuje, jak dlouho je v provozu a kdo byl zakladatelem. Zpracujte fotodokumentaci a vytvořte plakát.			x
57	Zjistěte, jaké regionální výrobky se vyrábí v místě vašeho bydliště. Vyberte jeden z nich a zjistěte o něm více informací. Pokud je to možné, domluvte si v místě výroby exkurzi.		x	
59	Pomocí map v atlasu a terénního průzkumu zjistěte, jak je pro pěstování plodin vhodné okolí vaší obce. Převažují nížiny, nebo vysočiny? Které plodiny pěstují zemědělci na polích okolo vaší obce? Co pěstují lidé na zahrádkách?			x
59	Vyhledejte ve vašem okolí nejbližšího zemědělce nebo farmáře. Zjistěte, co nabízí za produkty a jak je prodává lidem. Můžete si u něj domluvit exkurzi.		x	
67	Zajděte na úřad práce a podívejte se na nabídku volných pracovních míst. Zjistěte, jaké pracovní možnosti máte ve svém regionu. Jaké druhy práce můžete v budoucnu vykonávat?		x	